

Τι είναι το σπίτι για μας

/ Γενικά Θέματα / Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Της Ζήνας Λυσάνδρου Παναγίδη

Φιλολόγου

Αφορμή για το παρόν άρθρο μου έδωσε μια φράση της μ. Μάργκαρετ Θάτσερ που διάβασα τις τελευταίες μέρες σε κάποιο ιστολόγιο. Είχε πει η σιδηρά κυρία τα πιο κάτω φαιδρά, κατά την άποψή μου: **«Σπίτι είναι ο τόπος όπου πας, όταν δεν έχεις τίποτα άλλο να κάνεις».**

Πόσο αποκαρδιωτικά λόγια. Πόση αλλοτρίωση και ισοπέδωση της γυναίκας. Το σπίτι είναι μόνο για τα ναυάγια της ζωής, για τους άχρηστους και τους περιθωριακούς, σαν να μας λέει. Με λίγα λόγια όσοι είναι στο σπίτι τους, δεν αξίζει να ζουν. Οποία απαξίωση στις χιλιάδες νοικοκυρές όλου του κόσμου που μεγαλώνουν σωστές οικογένειες, που θυσιάζουν τη ζωή τους για να έχουν μια όμορφη ατμόσφαιρα σε όσους αγαπούν, που τους έχουν πάντα ζεστό, φρέσκο φαγητό, που διακρίνονται για τον ετεροκεντρισμό της αγάπης.

Σπίτι για μας είναι η φωλιά μας. Είναι ο δικός μας χώρος. Είναι ο τόπος όπου τα πρόσωπα που αγαπιούνται βρίσκονται μαζί, μαθαίνουν να συμβιώνουν, έστω και με τις διενέξεις τους, μαθαίνουν να λύνουν τις διαφορές τους και να αγαπιούνται κάθε φορά. Είναι ο χώρος, ακόμη, που συναντούνται δυο και τρεις γενιές, όταν υπάρχουν γιαγιάδες και παππούδες που δεν αφήνονται στη μοναξιά τους.

Ταυτόχρονα, σπίτι είναι ο χώρος που έχεις όλα τα πράγματα που σου αρέσουν. Αντανακλά το γούστο σου, τις συνήθειές σου, την πνευματική σου στάθμη, τα χρώματα που σου αρέσουν, τα πιστεύω και τις αρχές σου, τους ήρωες και τις ηρωίδες σου.

Επιπλέον, το σπίτι για μας είναι ο χώρος που δεχόμαστε τους συγγενείς και τους φίλους μας, τους περιποιόμαστε, ετοιμάζουμε με αγάπη και χαρά τα αγαπημένα μας φαγητά και γλυκά για να τους ευχαριστήσουμε, γελάμε με τα αστεία μας, συζητάμε για την πολιτική, και καμιά φορά ανεβαίνουν και οι τόνοι.

Αξίζει να τονίσουμε ότι σπίτι είναι ο χώρος όπου δεν χρειάζεται ο άνθρωπος να φορά τη μάσκα του κοινωνικού καθωσπρεπισμού, που αφήνει τον εαυτό του ελεύθερο να εκτονωθεί, να είναι ο εαυτός του. Οι δικοί του άνθρωποι δεν τον παρεξηγούν και τον κατανοούν, κι αν ακόμα δεν νιώθει καλά.

Απεναντίας, τον συντρέχουν, τον συμπονούν και τον παρηγορούν. Είναι ο χώρος που ακουμπά ο κάθε πονεμένος για να βρει ανακούφιση από τα βάρη της ζωής. Είναι το καταφύγιό μας.

Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι σπίτι είναι ο χώρος που μοιραζόμαστε τα μυστικά μας, που δείχνουμε τον πραγματικό εαυτό μας, που ξεγυμνωνόμαστε ψυχικά, που ξεκουραζόμαστε σωματικά, που αναλαμβάνουμε δυνάμεις, σαν τον μυθικό Ανταίο που από τη Γη έπαιρνε δύναμη.

Το σπίτι, επίσης, είναι ο καρπός του αγώνα δυο ανθρώπων, η ανταμοιβή των κόπων τους, το αποτέλεσμα της σκληρής δουλειάς και της οικονομίας, για να έχουν ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι τους. Είναι το συναίσθημα του «έχειν», η έμφυτη ανάγκη του ανθρώπου για ασφάλεια, μα και η μέγιστη και πρωτόφαντη ικανοποίηση ότι δυο άνθρωποι μαζί ένωσαν τις δυνάμεις τους κι έκαναν κάτι δικό τους, χωρίς να περιμένουν από άλλους να τους το δώσουν έτοιμο.

Σπίτι, για μένα είναι η μυρωδιά που με τύλιγε, μόλις έφτανα έξω από το σπίτι μας, κι ερχόταν από το φούρνο, όταν η μητέρα μου έψηνε τα πρόσφορα και την πίτα, την «κόρτα», που παίρναμε στην εκκλησία για το μνημόσυνο του παπά μου ή των παππούδων μου, μετά την προσφυγιά μας. Αυτή η μυρωδιά του φρεσκοψημένου άρτου είναι αξεπέραστη, διαπερνά κάθε πόρο της ύπαρξής μας, και δεν φεύγει ποτέ.

Σπίτι, πρωτίστως, για μας τους πρόσφυγες είναι το πατρικό μας που κουρσεύτηκε. Για μένα είναι το επιβλητικό αρχοντικό μας σπίτι με τα κεραμίδια, με το ανώι για τις ζεστές νύκτες του καλοκαιριού, με τα σκαλιά της εισόδου που κάναμε

τσουλήθρα. Σπίτι για μένα είναι τα περίτεχνα σχέδια στην πόρτα της εισόδου, τα πανέμορφα μαρμαράκια με τα εντυπωσιακά χρώματα και σχέδια, το δωμάτιό μου όπου έκανα τα κοριτσιίστικα όνειρά μου. Σπίτι για μένα είναι εκεί που γεννήθηκα, και φυλάω στην πιο πολύτιμη γωνιά της καρδιάς μου τις ανεξίτηλες εικόνες από τον παπά μου να μας διηγείται ιστορίες και να ξεκαρδιζόμαστε στα γέλια, και τη μητέρα μου να μας προλαβαίνει κάθε μας ανάγκη.

Σπίτι, επίσης, είναι οι οικογενειακές φωτογραφίες που βγάλαμε στο φωτογραφείο του Βασιλείου στο Βαρώσι, το σεντούκι με τα προικιά, στην περίπτωσή μας τα πολύχρωμα λευκονοικιάτικα υφαντά, τα ταϊστιά, τα μεταξωτά. Επιπρόσθετα, είναι και η σουβάντζα με τα πιάτα της προγιαγιάς, η βιτρίνα με τα κινέζικα βάζα, η αυλή μας με τους λεμονοανθούς και τα γιασεμιά.

Το σπίτι μου, μου το θυμίζουν οι δυο φούρνοι της αυλής του πατρικού μου που μοσκοβολούσαν στη γειτονιά σαν φούρνιζε η μητέρα μου στον μεγάλο φούρνο ψωμιά που έβγαιναν αχνιστά και μυρωδάτα, μαζί με τις ελιόπιτες, τις χαλλουμόπιτες, τις τιτσιρόπιτες, και άλλα καλούδια, και το μικρό φουρνάκι για το ψητό της Κυριακής, το κέικ και τον σιμιγδαλένιο χαλβά.

Σπίτι, τέλος, είναι ο τόπος που θέλουμε να γυρίσουμε. Εκεί που αφήσαμε τα νεανικά μας όνειρα. Εκεί που κάναμε τις ζαβολιές μας. Εκεί που δεθήκαμε με ακατάλυτους δεσμούς αγάπης με την οικογένειά μας.

Πού να καταλάβουν άνθρωποι ψυχροί, άτεγκτοι και αδυσώπητοι, τι σημαίνει σπίτι; Πού να τη βρουν την ευαισθησία, όταν στη θέση της καρδιάς έχουν το χρήμα, το συμφέρον, την εξουσιομανία, την επικράτηση;

Δεν είναι, λοιπόν, για μας το σπίτι ο τόπος που καταλήγεις, όταν δεν έχεις τι άλλο να κάνεις, αλλά ο τόπος όπου παίρνει νόημα η ύπαρξή σου! Προσωπικά, αγάπησα πιο πολύ το σπίτι μου, από πέρσι τέτοιο καιρό που αφυπηρέτησα πρόωρα και έμεινα στο σπίτι. Δεν υπάρχει ωραιότερος τόπος!